

10 aastat kirjastust Medicina

Väino Sinisalu – AS Medicina juhatuse liige

Ärgitus asutada eestikeelset meditsiinkirjandust väljaandev kirjastus tuli Soome Arstide Seltsilt Duodecim. Duodecimi selts, Kustannus OY Duodecim ja Eesti Arstide Liit asutasid aprillis 1993 kirjastuse Medicina. Uues ettevõttes on iga asutaja 1/3 aktsiate omanik. Medicina direktoriks sai Kaja Uska, eestipoolseteks juhatuse ja nõukogu liikmeteks Väino Sinisalu ning Matt Mägi. Esimesed kaks on selles ametis tänaseni, Matt Mägi asemel on 1995. aastast praeguseni nõukogu liikmeks Indrek Oro.

Meditsiinkirjastuse Kustannus OY Duodecim aastatepikkune kogemus oli näidanud, et soome arstide hulgas oli emakeelse meditsiinkirjanduse järele suur nõudlus, pealegi olid välja antud raamatute autorid eranditult soome spetsialistid ning hinnalt olid need raamatud oluliselt odavamad võrreldes ingliskeelsete väljaannetega. See julgustas ka EAL juhtkonda astuma tolle aja kohta julget ja mõneti riskantset sammu. Uue kirjastuse esimesi samme aitasid seada Soome kolleegid, kes toetasid ettevõtmist nii nõuga kui rahaliselt. Tolleaegse Kustannus OY Duodecimi juhataja Ritva Katteluse, Duodecimi peasekretäri Jan Lindgreni ning Duodecimi seltsi esimehe, praeguse Helsingi Ülikooli rektori Kari Raivio sooviv ja sõbralikult abistav suhtumine võimaldasid uuel kirjastusel kasvuraskustest kiiresti üle saada ja esimene Medicina raamat "Hingamisteede nakkused" ilmus aprillis 1994. Esimesed raamatud olidki Kustannus OY Duodecimi raamatute tõlked. Praeguseks on Medicina kirjastanud 45 meditsiiniraamatut, mis on mõeldud arstidele või õdedele, kuid nende hulgas on ka laiemale lugejaskonnale huvipakkuvaid populaarteaduslikke väljaandeid.

Senine kogemus on näidanud, et eesti arstide hulgas on suurem nõudlus just käsiraamatute järele. Hästi on vastu võetud tõlkeraamatud: "Üldarsti käsiraamat" (avaldatud ka teise, täiendatud

Medicina asutamise eestvedajad (vasakult) Ritva Kattelus, Jan Lindgren, Kari Raivio

trükina; praeguseks on läbi müüdud kokku 3200 eksemplari); "Infektsioonhaigused"; "Sünnitusabi ja günekoloogia" ja paljud teised.

On hästi teada, et hea käsiraamatu koostamine on raske ja aeganõudev, seepärast on meie arstidel olnud hea võimalus kasutada eestikeelseid tõlkeraamatuid, mille autorid on maailmamainega soome spetsialistid ja mis vastavad igati tänapäeva teadmistele, arusaamadele.

Hea meel on tõdeda, et oleme kirjastanud ka eesti autorite raamatuid. Eriti väärib esiloomist prof R. Birkenfeldti ja tema kaasautorite monograafia "Reumatoloogia", millest on praeguseks välja antud uus, täiendatud trükk. Hea vastuvõtu leidsid J. Seederi raamat "Skeletisüsteemi ülekoormushaigused ja spordivigastused", M. Mikelsaare "Mikrobioloogia", S. Velbri "Immuunpuudulikkus", E. Seppeti "Sissejuhatus patofüsioloogiasse" ning "Neeru patofüsioloogia", samuti paljud teised väljaanded.

Pika staažiga arsti, õppejõu ja teadlase prof V. Salupere raamat "Arstimise sõlmküsimusi" on

saanud omamoodi talismaniks, mida TÜ arsti-teaduskond igale residentuuri lõpetanule tema arstiteele kaasa annab.

Populaarteaduslikest väljaannetest on best-sellerid olnud A. Ormissoni raamatud "Sünnist esimese sammuni" ja "Sünnist puberteedini" ning tõlkeraamat "Tervise käsiraamat", autoriks J. Palo.

Medicina on täitnud ka tühimiku eestikeelse õendust puudutava kirjanduse osas. Välja on antud kolm õendusala raamatut. "Inimese füsioloogia ja anatoomia õpik", mis on õppevahendiks õdede koolides Soomes, on meil osutunud ka arstidele huvipakkuvaks väljaandeks.

Omaette väärtus on kirjastuse välja antud "Meditsiinisõnastik" – ladina-, inglise-, soome- ja eestikeelsete meditsiiniterminite kogu. Selle aluseks on soomekeelne "Lääketieden termit", kuid siia on lisatud ka eestikeelsed originaalterminid. Mahuka teose toimetajad olid P. Bogovski ja R. Kull ning see põhineb Eesti meditsiiniterminoloogia komisjoni aastatepikkusel tööl. Lähitulevikus ilmub selle raamatu uus, täiendatud trükk. Terminoloogia vallas on ilmunud ka "Meditsiiniterminite lühendid".

Praegu võime julgesti väita, et Medicina on suurim meditsiinkirjanduse väljaandmisele spetsialiseerunud kirjastus Eestis. See on ühteaegu nii tema tugevaks kui nõrgaks küljeks. Kirjastuse tugevus seisneb selles, et on kujunenud tõlkijate ja kirjastajate rühm, kel on aastatepikkune kogemus. Oluline on, et ettevõtte ei ole loodud ainult kasumi saamise eesmärgil, vaid selle omanikud on arstlikud organisatsioonid ning kirjastuse peamiseks eesmärgiks on arstide kvalifikatsiooni, seega ka arstiabi kvaliteedi hoidmine ja parandamine. Loomulik on ka see, et peame vajalikuks parandada inimeste tervishoiualaseid teadmisi.

Medicina nõrk külg seisneb meie ahtakeses sihtrühmas: Eestis on veidi üle 4000 arsti ja 10 000 õe. Raamatute tiraažid on väikesed, samas püsikulud kvaliteetse, jooniste ja fotodega illustreeritud raamatute väljaandmiseks suured. See nõuab juhatusest ja nõukogult kirjastatavate raamatute ranget valikut, selget sihtrühma analüüsi ja oletatava müügitulu täpset prognoosimist. Kirjastamise kui äri iseärasus

Medicina juhatuse koosolek aprillis 2002 (paremalt) Ilkka Rauramo, Amos Pasternack, Pekka Mustonen, Kaja Uska, Indrek Oro, Väino Sinisalu

seisneb selles, et kõigepealt tuleb teha kulutused raamatu valmimiseks, seejärel need müügituluga katta. Iga müümata raamat on kirjastuse kahjum. Medicina on isemajandav, riigi või sponsorite toetusele ega ka edukale reklaamimüügile (liiga väike tiraaž) me lootma ei saa.

Sellelipoolest oleme suutnud meie raamatute hinna hoida n-õ keskmisel tasemel – umbes 1 kr lehekülge. Sellise hinnaga on ka tavalised ilukirjandusteosed, kuigi Medicina raamatud on enamasti trükitud kvaliteetsele paberile ja kõvade kaantega.

Pidada erialast raamatut kalliks või odavaks on suhtumise ja eelistuse küsimus. Maksta 300–600 kr raamatu eest (selles hinnavaheemikus on enamik Medicina raamatuid) on sama raha, mis tuleb välja käia koos kaaslasega mõne popmuusika kontserdi kuulamise eest. Korraliku erialaraamatu iga on aga umbes 5 aastat. Inglisekeelsed meditsiini raamatud on vähemasti kaks korda kallimad.

Siiski ei saa Medicina nuriseda, et väljaantud raamatuid just halvasti ostetakse. Möödaläinud 10 aastat on näidanud, et eestikeelse erialakirjanduse järele on nõudlus. See on ka stiimul meie tegevuse jätkamiseks.

Lõpetuseks tahaksin meelde tuletada, et raamatu hind kirjastusest tellides on vähemalt 25% odavam kui kauplusest ostes. Pealegi tasub kirjastust postikulu.

Head lugemist!